

Phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

Phân tích từng nhân vật trong tác phẩm [Tức nước vỡ bờ](#) sẽ giúp các em hiểu rõ hơn về ý nghĩa mà tác giả gửi gắm trong nội dung tác phẩm. Nội dung bài viết này Đọc tài liệu sẽ cùng các em phân tích nhân vật cai lệ.

Dàn ý chi tiết phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

1. Mở bài

Giới thiệu tác giả Ngô Tất Tố, đoạn trích Tức nước vỡ bờ và nhân vật cần phân tích - cai lệ.

- Ngô Tất Tố là nhà văn tiêu biểu cho nền văn học hiện đại trước cách mạng Tháng Tám. Đoạn trích "Tức nước vỡ bờ" nằm trong tác phẩm "Tắt Đèn" là một trong số các tác phẩm đặc sắc của ông. Đoạn trích đã miêu tả sự tàn bạo của chế độ thực dân phong kiến thông qua nhân vật cai lệ.

2. Thân bài

- Giới thiệu về cai lệ: Tên cai lệ không xuất hiện trực tiếp, không được miêu tả chi tiết về ngoại hình, về tính cách nhưng bọn chúng vẫn hiện lên trước mắt bạn đọc bởi sự độc ác, vô nhân tính khi đánh anh Dậu kiệt quệ cả về sức lực lẫn tinh thần.

- Hình ảnh cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

+ Cai lệ trong câu chuyện không phải là một nhân vật cụ thể mà chúng tượng trưng cho một lớp người những con người làm thuê không nhân tính với vẻ bặm trợn.

+ Trong tác phẩm, cai lệ xuất hiện với dáng vẻ hung hãn, hành động ngông cuồng không hề giống những người thu thuế bình thường, không mang sách bút ghi chép lại là những vũ khí thường xuyên chà đạp lên thân thể con người, nhuộm máu, mồ hôi người nông dân nghèo khổ.

+ Bản chất hống hách, hách dịch, kiêu ngạo được Ngô Tất Tố bóc trần. Chị Dậu dù rất lễ phép, xưng cháu ông nhưng cai lệ "trợn ngược hai mắt" vô lương tâm mà chửi mắng, sỉ vả chị.

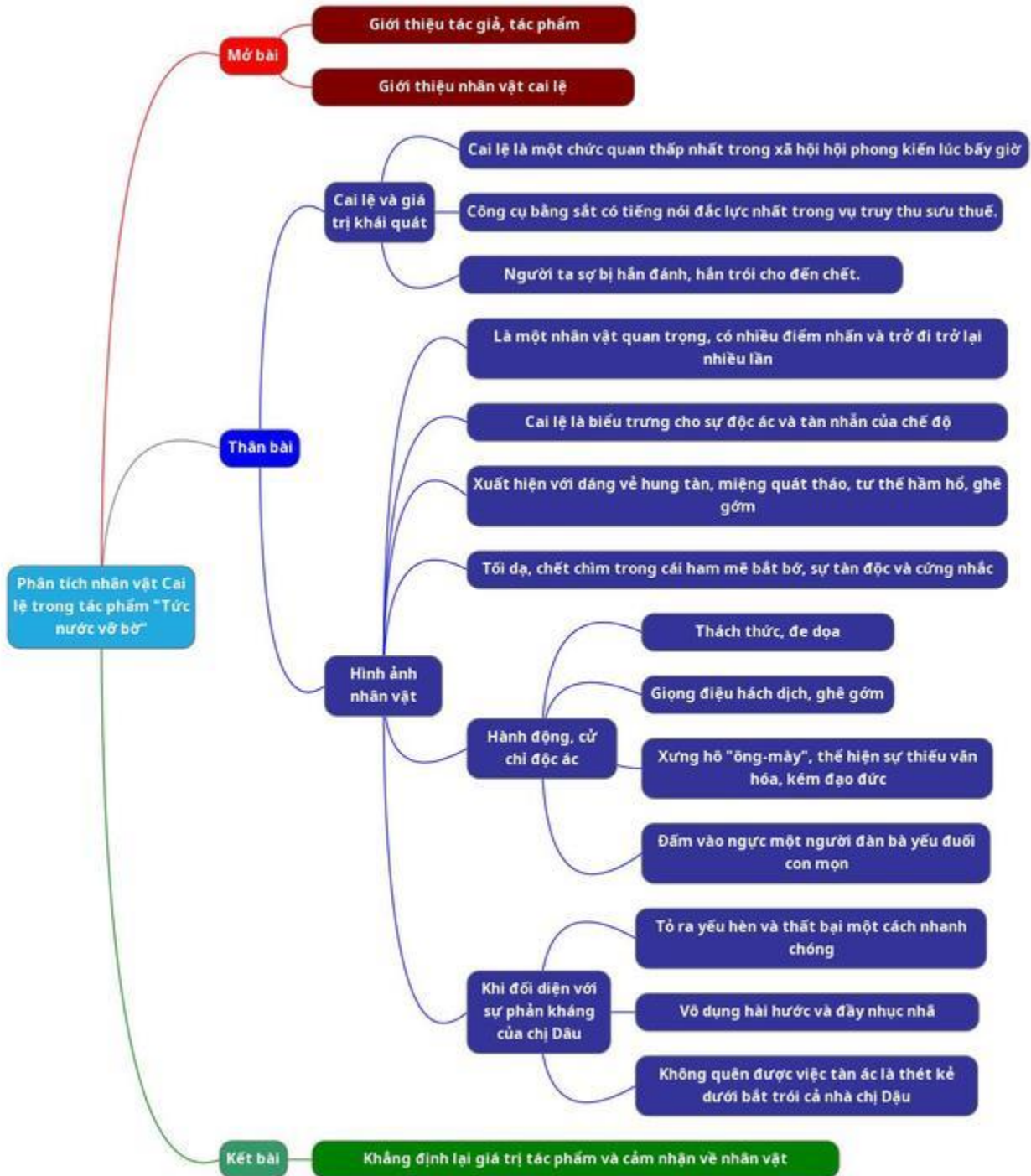
+ Bọn cai lệ là tên vô cùng hèn hạ. Ngay cả phụ nữ cũng dám ra tay "bịch luôn vào ngực chị Dậu mấy bịch", "tát vào mặt", tàn bạo không khác gì bọn súc sinh cầm thú.

→ Bọn cai lệ là sản phẩm của xã hội đương thời. Ở cái xã hội đó đã làm tha hóa biến chất bản chất của những con người thời kì đó, họ trở nên hung hăng, tàn bạo, trở thành những tên đầu trâu mặt ngựa. Chính bản chất của chúng đã tố cáo một xã hội phong kiến thối nát, áp bức bóc lột con người đến mức người đối xử với người không còn nhân tính.

3. Kết bài

Nêu cảm nhận về nhân vật; khái quát giá trị tác phẩm đồng thời rút ra bài học và liên hệ bản thân.

4. Sơ đồ tư duy.

Xem thêm: [Sơ đồ tư duy Tục nước vỡ bờ](#)

Top 3 bài văn mẫu phân tích nhân vật cai lệ trong Túc nước vỡ bờ

Bài mẫu 1

Ngô Tất Tố cùng với một số nhà văn lớn khác như Nguyễn Công Hoan, Nam Cao, Vũ Trọng Phụng, Kim Lân,... là những nhà văn tiêu biểu cho nền văn học hiện đại trước Cách mạng Tháng Tám. Và ông được đánh giá là nhà văn hiện thực thành công nhất trong nền văn học hiện đại. Ngô Tất Tố đã nhận thức được rằng chế độ phong kiến bảo thủ lạc hậu đến thời điểm đó đã không còn phù hợp và trở thành một bước cản, một sự áp đặt nặng nề lên đời sống của nhân dân, khiến họ rơi vào cảnh cùng khổ. Nếu như Lều chõng là tác phẩm phản ánh sự rườm rà, cứng nhắc và sáo rỗng của chế độ khoa cử cũ, thứ đã bó buộc tài năng và sự sáng tạo của con người, thì đến tác phẩm Tắt đèn, hiện thực trật tự xã hội tàn ác và bất nhân lại được phơi bày thông qua luật sưu thuế hà khắc, chèn ép con người đến cùng đường mạt lộ, khiến họ phải đối diện với biết bao cái khốn nạn ập tới. Trong trích đoạn Túc nước vỡ bờ hình ảnh nhân vật cai lệ chính là đại diện điển hình nhất cho cái chế độ phong kiến tay sai đã cũ nát, nhưng hà khắc, độc đoán và tàn nhẫn.

Cai lệ là một chức quan thấp nhất trong xã hội hội phong kiến lúc bấy giờ, là người đứng đầu một tốp lính nhỏ chuyên giúp việc cho quan nha. Chính ra bản chất nhân vật này là một kẻ tay sai chính hiệu, không hơn không kém, ăn bổng lộc nhà nước, chỉ đâu đánh đó, là thứ công cụ bằng sắt có tiếng nói đắc lực nhất trong các vụ truy thu sưu thuế. Khi có một tên cùng đình nào đó, không đủ tiền nộp sưu thì các quan sẽ bắt chúng phải nhè ra bằng cách cho cai lệ đến bắt và trói giải về đình. Dĩ nhiên cai lệ không chỉ bắt trói mà hắn còn kiêm luôn cả nhiệm vụ thượng căng chân hạ căng tay với những kẻ không lè lói, cứng đầu, cũng như "tra khảo" tên nông dân khốn khổ, để hòng bắt vợ con chúng kiếm ra được tiền mà nộp sưu. Thế nên dù rằng cai lệ mang danh là người nhà nước, làm việc theo phép nước, nhưng chưa bao giờ người ta sợ hắn với tư cách là một kẻ xử sự theo pháp luật, mà căn bản người ta sợ bị hắn đánh, hắn trói cho đến chết. Rốt cục người ta là sợ sự tàn ác của chế độ, chứ không phải kiêng dè pháp luật nghiêm minh, đó là một nghịch lý trong xã hội phong kiến tay sai lúc bấy giờ. Quản lý xã hội bằng những công cụ bằng sắt biết nói, bằng những tên tay sai độc ác chỉ lăm lăm một ý thức "đánh và trói", khiến người ta sợ hãi chứ không phải nể trọng.

Cai lệ trong đoạn trích Túc nước vỡ bờ là một nhân vật mạt hạng nhất trong đám quan lại, hắn không được tác giả đặt cho một cái tên riêng nào, nhưng lại là một nhân vật quan trọng, có nhiều điểm nhấn và trở đi trở lại nhiều lần trong cả tác phẩm Tắt đèn. Ví như các quan trên đại diện cho sự đê u giả, mục nát, tham lam và dâm dục thì cai lệ là biểu trưng cho sự độc ác và tàn nhẫn của chế độ. Trong tất cả các lần xuất hiện cai lệ đều mang dáng vẻ hung tàn, miệng quát tháo, tư thế hàm hồ, ghê gớm, dễ dàng khiến người ta liên tưởng đến tai vạ. Ở lần thứ hai xuất hiện tại nhà chị Dậu, cai lệ vẫn cái đám mê bắt bớ bắt tận, lúc nào cũng tỏ ra vội vã, vừa nghe tiếng chó sủa tận ngoài làng, thế mà thoát một cái anh Dậu còn chưa kịp húp được miếng cháo nào hắn đã vào đến tận cửa nhà người ta để hăm dọa, toan bắt người. Đọc những dòng Ngô Tất Tố miêu tả cho sự xuất hiện của hắn, người ta không nghĩ đó là một vị quan, làm việc ăn lương nhà nước mà trái lại hắn lại giống những tên lưu manh, phường bắt cướp độc ác và tàn nhẫn. Trời đánh tránh miếng ăn, thế nhưng cai lệ sớm không đến muộn không đến lại đến vào đúng buổi cơm trưa, nó

Phân tích nhân vật cai lệ trong Túc nước vỡ bờ

khiến người ta tưởng hấn chăm chỉ và miệt mài với công việc lắm, nhưng thực tế nó chỉ chứng minh sự độc ác và bất nhân của tên này. Bởi lẽ ngày hôm qua, khi đánh anh Dậu và khiến anh lên cơn sốt rét tưởng chết, hấn đã vội sợ hãi cho người tống khứ anh về trả chị Dậu. Nhưng đến hôm nay sau khi thám thính, đánh hơi được rằng anh Dậu vẫn còn sống, hấn lại vội vã chạy sang thúc sưu mà không để người ta có một phút ngơi nghỉ, chuẩn bị. Rõ ràng cai lệ là một kẻ tối dạ, chết chìm trong cái ham mê bắt bớ, sự tàn độc và cứng nhắc đã khiến hấn chỉ nghĩ đến việc đánh trói, áp giải tràn ngập trong óc, chứ không để hấn kịp suy nghĩ đến việc cho người ta thời gian chuẩn bị tiền bạc và hấn đến lấy cho khỏi mất công mệt người đánh chửi. Đó chính là cái sự ngu độn của cả bộ máy chứ không riêng gì cai lệ. Tên này xuất hiện như một ác thần với những hành động, cử chỉ điên cuồng của một dã thú, một tên tai sai chuyên nghiệp đánh, trói, nào thì "sâm sập tiến vào với những roi song, tay thước và dây thừng", đến nơi thì ra bộ thách thức, đe dọa khi "gõ đầu roi xuống đất", "thét bằng giọng khàn khàn của người hút nhiều sái cũ". Giọng điệu hách dịch, ghê gớm "Thằng kia, ông tưởng mày chết từ đêm qua, còn sống đấy à. Nộp tiền sưu mau!". Như vậy đối với sự sống chết của anh Dậu tên này không buồn để tâm, hấn chỉ quan tâm đến việc thúc sưu, mà thúc không được thì bắt người. Đó đã trở thành một nguyên tắc "sắt" trong cái việc làm cai lệ. Khi đối đáp với chị Dậu, tên này luôn tỏ ra bộ mặt hách dịch và độc ác, thấy chị van lơn, lạy lục thì hấn càng trở nên khoái chí và lấn lướt, hét chỉ vào mặt chị Dậu, rồi là "trợn ngược hai mắt lên, quát" khi nghe chị trình bày, xin khất. Thấy chị Dậu lằng nhằng, tha thiết, nhận nhục hấn lại càng được nước giọng "hầm hè", đe dọa dờ cả nhà chị Dậu. Rõ ràng tên này làm việc chưa từng có một tia tình cảm hay sự thương hại tối thiểu mà trái lại càng yêu đuối hấn lại càng tỏ rõ bộ mặt ác thú, chèn ép tận cùng của mình. Thế nên chính bản thân hấn đã gây ra một trận "túc nước vỡ bờ" của chị Dậu. Sự quá quắt ghê gớm, khi hấn ra lệnh bắt trói anh Dậu đang còng queo ngất xỉu đi, rồi tự tay "giữt phát cái dây thừng", "chạy sâm sập đến chỗ anh Dậu" để làm nhiệm vụ, lại càng khiến người ta ghê sợ, ngán ngâm vì cái sự "kính nghiệp" của hấn. ví hấn là một con thú dữ có lẽ cũng chẳng sai, bởi lẽ hấn chỉ có phần "con" chứ không có phần "người", không chỉ bắt trói một người ốm bệnh, mà hấn còn sẵn sàng đâm vào ngực một người đàn bà yếu đuối con mọn, thậm chí tát cả vào mặt chị Dậu không nề nang. Không chỉ ở hành động tàn nhẫn, ghê tởm mà từng lời nói của hấn thốt ra đều cũng độc địa và hung hãn, cách xưng hô "ông-mày", thể hiện sự thiếu văn hóa, kém đạo đức, ra tư cách bề trên một cách đáng khinh, cũng như sự coi rẻ, căm ghét của hấn với những người nông dân tội nghiệp. Thế nhưng họ có đáng bị đối xử như những kẻ phạm tội tày đình khi chỉ chót chưa nộp đủ nốt phần sưu thuế, chứ không phải là ăn cắp ăn cướp gì của nhà nước.

Trái ngược với cái hành động phách lối, hung tàn ban đầu thì khi chị Dậu phản kháng bằng bạo lực cai lệ và những tên người nhà lí trưởng lại tỏ ra yếu hèn và thất bại một cách nhanh chóng. Một tên cai lệ hút nhiều sái cũ, "sức leo khéo", đã không chống lại được người đàn bà lực điền, đang ngùn ngụt lửa giận là chị Dậu. Thế nên mới có cái hình ảnh hài hước khi chị "túm lấy cổ hấn, ấn dúi ra cửa", chẳng khác nào một con tép lèo khoèo chạy không lại bước chân của chị Dậu rồi bị ném ngã "chông queo" ngay trước cửa như một tên vô dụng hài hước và đầy nhục nhã. Và cái sự nhục nhã và tức tối ấy khiến hấn càng không quên được việc tàn ác của mình là thét kẻ dưới bắt trói cả nhà chị Dậu. Dĩ nhiên mới tên người nhà lí trưởng cũng chẳng được việc hơn là bao, trong tay gậy gộc nhưng vẫn bị chị Dậu tóm được tóc rồi "lẳng cho một cái, ngã nhào ra thềm". Người ta sẽ chẳng thể nào tưởng tượng được cái cảnh tượng cả một đám người đầu ăn to, nói lớn, tỏ vẻ ghê gớm với đầy đủ trang bị lại bị một người đàn bà hạ gục trong một khoảnh khắc như thế, biết bao là nhục nhã và đáng đời. Như vậy có thể thấy sự yếu đuối, vô dụng dễ sụp

Phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

đổ trước sự vùng dậy chống cự của chị Dậu cũng chính là một đặc điểm khác của bộ máy chính quyền lúc bấy giờ.

Cai lệ tuy chỉ là một nhân vật phụ trong toàn tác phẩm nhưng lại là một nhân vật quan trọng với nhiều điểm nhấn đã khắc họa rõ nét bản chất thối tha, bản thủ và tàn ác của xã hội đương thời hiện lên thông qua ngòi bút chân thực và sắc bén của Ngô Tất Tố. Hắn không chỉ đại diện riêng cho tầng lớp giai cấp tay sai thống trị độc ác, vô nhân tính mà tất cả những hành động, bản chất dã thú cả hắn chính là một điển hình sống động cho cái lý lẽ và trật tự xã hội lúc bấy giờ, kẻ ở trên thì có quyền sinh sát, ác độc, đặc biệt là càng ác độc với những kẻ cùng đinh mạt hạng. Mà như anh Dậu nói "Người ta đánh mình không sao, nhưng mình đánh người ta thì mình phải tù, phải tội".

Xem thêm: [Bài văn mẫu phân tích đoạn trích Tức nước vỡ bờ của Ngô Tất Tố](#)

Bài mẫu 2 - Phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

Ngô Tất Tố - nhà văn tiêu biểu cho nền văn học hiện thực. Ông có cái nhìn đồng cảm với những người cùng khổ, và nó được thể hiện rất rõ nét trong chính những tác phẩm mà ông viết. Đoạn trích "Tức nước vỡ bờ" trong tác phẩm "Tắt đèn" thể hiện đỉnh cao của sự mâu thuẫn giai cấp, thể hiện rõ cách nhìn của những con người ở giai cấp khác nhau. Trước hết là cách nhìn của tác phẩm vào bọn tay sai, của chế độ phong kiến nửa thực dân.

Nhân vật cai lệ là người đại diện cho tầng lớp người tay sai, tàn ác bất nhân, luôn chà đạp lên số phận của người nông dân, coi mạng người như cỏ rác. Chúng ra sức bóc lột người dân xô đẩy người nông dân tới cảnh đường cùng, không có lối thoát tới mức phải vùng lên đấu tranh "Tức nước vỡ bờ".

Cai lệ thể hiện bản chất tàn ác, tàn nhẫn, bất nhân ấy thể hiện ở việc dồn người dân vào con đường khốn khổ, tới mức không lối thoát, bước tới đường cùng. Trích đoạn "Tức nước vỡ bờ" thể hiện kịch tính của đoạn trích vô cùng sâu sắc. Mở đầu đoạn trích chính là những tiếng trống thu thuế, bối cảnh chính là vào mùa thu thuế, khốn đốn của vợ chồng gia đình chị Dậu, gia đình nghèo khó, nhưng lại nợ xuất thuế thân của người hạng cùng đinh, nghèo khổ nhất làng, đông con, nghèo sơ nghèo xác.

Trong cảnh thu thuế chị Dậu vì muốn có tiền đóng thuế cho chồng, bán chó, rồi bán con, rồi bán hết cả đồ đạc trong gia đình chỉ đủ một xuất thuế của chồng. Những lời nói cay đắng của Nghị Quế khiến cho người đọc cảm thấy nhói lòng. Anh Dậu sau những ngày bị trói ở đình làng vì thiếu tiền đóng thuế, người ốm chỉ còn da bọc xương, nhưng sau khi chị Dậu đóng được xuất sưu thuế thì anh Dậu được thả về.

Chị Dậu vét hết gạo trong nhà nấu cho chồng một bát cháo loãng. Nhưng khi anh Dậu chỉ kịp cầm bát cháo lên thì tên lính cai lệ bước vào cùng với những đòn roi, định trói anh Dậu bắt đi, bởi nhà chị Dậu vẫn thiếu một xuất thuế của em trai anh Dậu đã chết hồi tháng giêng, nhưng vẫn phải đóng thuế.

Phân tích nhân vật cai lệ trong Túc nước vỡ bờ

Sự tàn nhẫn của những tên cai trị còn thể hiện ở việc bọn chúng không chỉ ăn tiền bóc xương tủy của người sống mà còn ăn tiền của người chết. Cho nên, khi gia đình anh Dậu còn thiếu một suất sưu thuế của ông em chú, em trai anh Dậu đã mất rồi nhưng vẫn không chịu buông tha cho gia đình anh Dậu.

Tên cai lệ có lính trang dưới quyền trong tay dù chưa làm quan nhưng hắn vẫn thể hiện mình người có chức tước bóc lột người dân. Đó chức tước của hắn vô cùng nhỏ bé nhưng khi là tay sai quan phủ huyện ngày xưa, nhưng vì dựa bóng quan nên chúng cũng tỏ ra hống hách, quyền uy.

Mặc dù chị Dậu đã nhún nhường nhã nhẽ thể hiện sự nhịn nhục của mình. Nhà cháu xin ông, ông tha cho. Thể hiện sự nhún nhường của một người tầng lớp dưới. Nhưng tên cai lệ vẫn không tha cho chị, chúng vẫn tiến tới lăm lăm đây định trói tiến tới chỗ anh Dậu định trói anh đưa đi.

Cai lệ tuy là người của Lý Trường tuy hắn cho chút địa vị, sự tàn ác của hắn không ai sánh kịp, thể hiện sự bóc lột tàn nhẫn của người tầng lớp bóc lột. Tác giả Ngô Tất Tố đã khắc họa chân dung của cai lệ vô cùng sắc sảo. Tên cai lệ hung hăng, sai người nhà lý trưởng để tìm cách trói anh Dậu, mặc dù anh Dậu đang ốm, nhưng hắn vẫn thể hiện sự tàn nhẫn của mình trước số phận của một người nghèo khổ đáng thương. Hắn dùng dùi giật phắt cái thùng chạy sầm sập vào chỗ anh Dậu rồi hắn đánh cho chị Dậu mấy bịch thể hiện sự tàn nhẫn của mình.

Rồi hắn tát vào mặt của chị mấy cái đánh "đốp". Hành động này tố cáo sự độc ác của hắn. Chân dung của một tên cai lệ và nhà lý trưởng được khắc họa chi tiết, sâu sắc thể hiện qua điệu bộ hành vi, của tên cai lệ. Thông qua ngòi bút sắc sảo của Ngô Tất Tố chúng ta có thể thấy được, sự tinh tế của tác giả trước hoàn cảnh khó khăn của người nông dân. Những tên cai lệ làm gì có lòng thương người, có lòng trắc ẩn, đó chính là bản chất bất nhân của bọn tay sai của giặc.

Chân dung của tên cai lệ chính là đại diện của chế độ luôn tìm cách bóc lột người dân lao động khốn khổ, mặt người dạ thú tìm cách bóc lột người dân tới tận xương tủy, khiến người dân chúng ta vô cùng khốn khổ bị xô đẩy không lối thoát. Nhưng trước cảnh khốn khổ của người dân của quê hương những tên tay sai cũng không thương tiếc, chà đạp tới lên số phận của người dân cùng chủng tộc của mình.

Tên cai lệ hung dữ và độc ác thô bạo, chị Dậu luôn đúng mực, nhún nhường trước sự tàn ác của hắn. Tác giả Ngô Tất Tố đã tạo tình huống kịch tính căng thẳng trước cuộc đấu đầu trước tên cai lệ và chị Dậu trong đoạn trích "Túc nước vỡ bờ". Thông qua đoạn trích, bằng ngòi bút sắc và tinh tế tác giả đã khắc họa chân dung của tên cai lệ, thể hiện bức tranh mâu thuẫn xã hội phong kiến.

Tham khảo thêm [phân tích nhân vật chị Dậu](#) để thấy rõ hơn mâu thuẫn giai cấp và sự tàn bạo của bọn tay sai chế độ thực dân phong kiến đương thời.

Bài mẫu 3 - Phân tích nhân vật cai lệ trong Túc nước vỡ bờ

Tất đần với chương Túc nước vỡ bờ là đỉnh cao của mối xung đột giai cấp. Đoạn trích thể hiện rõ cách nhìn con người trên bình diện giai cấp. Trước hết là cách nhìn của tác phẩm đối với

Phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

cai lệ - bọn tay sai của chế độ thực dân phong kiến đương thời.. Đó là bọn người tàn ác, bất nhân, coi mạng người dân như cỏ rác.

Thực vậy, tính chất tàn ác bất nhân ấy được thể hiện trước hết ở việc dồn người dân vốn đã lâm vào hoàn cảnh khốn khổ đến đường cùng. Tức nước vỡ bờ là chương truyện có kịch tính rất cao. Mười bảy chương trước đã thuật lại không biết bao nhiêu là cảnh cùng cực, khốn đốn của vợ chồng chị Dậu trong những ngày sưu thuế. Nhà nghèo lên đến bậc nhì, bậc nhất trong hạng cùng đinh, đến vụ thuế, anh Dậu lại bị ốm liệt giường. Cho nên, vì suất sưu của anh Dậu mà chị Dậu phải bán chó, bán con, phải chịu đựng những lời rủa sả cay độc của vợ chồng Nghị Quế và cũng từng phải ném cả những đòn roi của bọn lính và người nhà lí trưởng.

Cũng vì suất sưu ấy mà anh Dậu bị đánh, bị trói giữa lúc ốm đau. Sự bất nhân, tàn nhẫn ấy còn thể hiện ở chỗ chẳng những đánh thuế vào người sống, mà còn dựng cả người chết lên để đánh thuế. Cho nên, nộp xong suất sưu của anh Dậu. Chị Dậu những tưởng đã trả được món nợ nhà nước, nào ngờ, bọn hào lí cho biết số tiền vừa nộp ấy chỉ mới tính vào suất của chú Hợi đã chết từ năm ngoái, tiền thuế đình của anh Dậu vẫn còn phải...nợ! Thế là chị Dậu bị đẩy tới chỗ cùng đường.

Anh Dậu tiếp tục bị đánh, bị trói cho đến ngất xỉu. Nửa đêm, người ta vác anh Dậu rũ rượi như một cái xác trả về cho chị Dậu. Nhờ có hàng xóm đồ đến giúp, chị Dậu đã cứu sống được chồng. Nhưng trời vừa sáng, bộ mặt cai lệ và người nhà lí trưởng lại hiện ra. Sầm sập tiến vào với những roi song, tay thước và dây thừng. Tính mạng của anh Dậu bị đe dọa nghiêm trọng. Thế là, “tức nước vỡ bờ”, chị Dậu đã vùng lên chống trả một cách quyết liệt. Đặt nhân vật vào tình huống đầy kịch tính ấy, tác giả đã phơi bày thành công bộ mặt tàn ác, bất nhân của lũ tôi tớ, tay sai dưới chế độ thực dân phong kiến thời đó. Cai lệ có lính tráng trong tay để sai bảo.

Nhưng cai lệ chưa phải là quan. Đó là một chức hạng bét của chế độ đương thời, một loại cánh tay nối dài của quan phủ quan huyện ngày xưa. Người nhà lí trưởng tất nhiên không có chức quyền gì. Ý chính là đây tớ của bọn hào lí trong làng. Thậm chí, y có thể là một người nghèo. Có lần chị Dậu năn nỉ hẳn: “Bạn nghèo với nhau, bác nói khéo với ông lí cho tôi”, nhưng hẳn đã hàm hàm vác gậy bỏ đi và thô lỗ: “Tôi không dám bạn với nhà chị”. Cai lệ và người nhà lí trưởng tuy địa vị có khác nhau nhưng sự tàn ác bất nhân thì không ai kém ai.

Chân dung của chúng đã được nhà văn khắc họa khá sắc sảo. Giữa túp lều tồi tàn như nơi chứa phân tro có một người đàn ông vừa thoát chết, một người đàn bà nuôi con mọn với ba đứa trẻ. Thành linh cai lệ và người nhà lí trưởng xuất hiện, đằng đằng sát khí, sầm sập tiến vào. Tay chúng cầm roi song, tay thước, dây thừng. Đó là những dụng cụ đánh người. Với thái độ ra oai, cai lệ gõ đầu roi xuống đất rất hách dịch, gọi anh Dậu là thằng, chị Dậu là mày, xưng ông, xưng cha mày. Cai lệ mở mồm la hét, quát tháo: “Mày định nói cho cha mày nghe đấy à?”

Bên cạnh giọng hét, giọng quát còn có giọng hầm hè và trợn hai mắt. Thật là bộ mặt của hung thần! Tên người nhà lí trưởng thì mỉa mai tên cai lệ để tên này càng hung tợn hơn: “Chị khát tiền sưu đến chiều mai phải không? Đây! Chị hãy nói với ông cai để ông ấy ra đình kêu với quan cho! Chứ ông lí tôi thì không có quyền dám cho chị khát một giờ nào nữa!”. Anh Dậu đang ốm đau lại bị trói đến ngất xỉu đi, vậy mà họ chẳng hề động tâm. Vừa thấy anh run rẩy cất bát

Phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ

cháo, cai lệ rửa sả: “Ông tưởng mày chết đêm qua, còn sống đấy à?” Anh Dậu sợ lặn ra phản, người nhà lí trưởng còn mỉa mai cười: “Anh ta lại sắp phải gió như đêm hôm qua đấy”.

Cả hai tên bất nhân không để ý đến lời van xin tha thiết của người đàn bà khốn khổ ấy. Hấn không để chị nói hết câu mà chỉ giục: "Nộp tiền sưu! Mau. Nếu không có tiền nộp sưu cho ông bây giờ, thì ông sẽ dỡ cả nhà mày đi". Hấn càng hung hăng, sai người nhà lí trưởng trói anh Dậu. Người nhà lí trưởng còn không dám hành hạ một người đang ốm nặng, sợ hoặc xảy ra sự gì. Ấy thế mà hấn dám dùng đòn giật phắt cái thừng, chạy sầm sập đến chỗ anh Dậu bịch luôn vào ngực chị Dậu mấy bịch, tát vào mặt chị một cái đánh đốp chân dung của cai lệ và người nhà lí trưởng được khắc họa bằng những chi tiết điệu bộ, giọng nói và hành vi. Không hề có chi tiết nào về suy nghĩ của chúng.

Đó là sự sắc sảo của ngòi bút Ngô Tất Tố. Chúng chỉ biết đánh trói, hành hạ người bằng đòn roi như một cái máy vô tri. Chúng làm gì có lòng trắc ẩn của con người. Đó là bản chất bất nhân của bọn đầy tớ tay sai. Tóm lại, chân dung của bọn tay sai chế độ thực dân phong kiến thực chất là bọn mặt người dạ thú. Tiếng của chúng chỉ là âm thanh hằm hè, quát, thét. Chúng không hề có trái tim rung động, thương cảm; chúng không có đầu óc, không biết nghĩ suy! Hung dữ và thô bạo như vậy, chúng tạo được tình huống kịch tính căng thẳng cho mạch truyện, đẩy nhân vật chị Dậu đến tình trạng "tức nước vỡ bờ".

-/-

Hy vọng với các bài văn mẫu **phân tích nhân vật cai lệ trong Tức nước vỡ bờ** được Đọc tài liệu tổng hợp và biên soạn sẽ giúp các em phát triển thêm được nhiều nội dung viết bài tốt hơn. Chúc các em học tốt môn Ngữ Văn 8!